

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Frilek og organiserte aktiviteter i barnehagens utetid

Iselin Løken Johannessen

[Kandidatnummer: 1118]

Bacheloroppgave

[Emnekode: BNBAC3900]

Trondheim, Mai 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Innhold

1 Innledning og problemstilling	4
1.1 Innledning.....	4
1.2 Problemstilling	5
1.3 Presentasjon av oppgavens oppbygning.....	5
2 Teori	6
2.1 Trivsel.....	6
2.2 Lek og aktiviteter	8
2.2.1 Lekens nytteverdi og egenverdi	9
2.2.2 Om organiserte aktiviteter	9
2.2.3 Lek versus organiserte aktiviteter	11
3 Metode.....	12
3.1 Valg av metode.....	12
3.2 Utvalg av informanter	12
3.3 Planlegge datainnsamling	12
3.3.1 Planlegge observasjon	13
3.3.2 Planlegge barnesamtaler	14
3.4 Beskrivelse av gjennomføring.....	15
3.5 Analyse.....	17
3.6 Metodekritikk	17
3.6.1 Validitet	18
3.6.2 Reliabilitet	19
3.6.3 Mulige feilkilder	19
3.7 Etske retningslinjer.....	20
3.7.1 Samtykke	21
3.7.2 Konfidensialitet	21
3.7.3 Konsekvenser	21
4 Presentasjon av funn og drøfting.....	22
4.1 Observasjoner under organiserte aktiviteter	22

4.2 Observasjoner under frilek	23
4.2.1 Observasjon under frilek i barnehagens uteområde	24
4.2.2 Observasjon under frilek på tur	24
4.3 Barnesamtaler	25
4.4 Drøfting	25
4.4.1 Hvorfor liker flere barn frilek enn organiserte aktiviteter?	25
4.4.2 Bare frilek i barnehagen?	26
4.4.3 Hvorfor trives barn bedre på tur enn innenfor barnehagens uteområde?	27
5 Avslutning	28
Litteraturliste	29
Vedlegg	32

1 Innledning og problemstilling

1.1 Innledning

I dagens samfunn tilbringer barn mye av sin våkne tid utenfor hjemmet, og man kan dermed se et økende fokus på barns trivsel i barnehagen. Rundt 60 prosent av barna i barnehagen trives godt, har venner og liker å være i barnehagen. Derimot har 6 prosent oppgitt at de ikke trives så godt (Sandseter & Seland, 2016, s. 42). Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver (videre forkortes til rammeplan/rammeplanen) sier at:

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Den sier også at personalet skal arbeide for at barn får mange felles erfaringer. Dette skal legge et godt grunnlag for lek og ulike leketemaer. Personalet skal da observere, delta i og berike leken til barna, på barnas premisser (Falck-Pedersen & Iversen, 2017, s. 17).

Rammeplanen sier videre at det er viktig å legge til rette for at barna kan få en god barndom som er preget av trivsel (Falck-Pedersen & Iversen, 2017, s. 11). Barnehageloven (2017, § 1) trekker frem at det er viktig at barna opplever trivsel og glede i lek og læring i barnehagen.

I den første praksisbarnehagen jeg var i, var det veldig få organiserte aktiviteter i løpet av en måned, og barna fikk bruke store deler av dagene på frilek. I den andre praksisbarnehagen jeg var i, var det flere organiserte aktiviteter i løpet av en uke, i tillegg til mye frilek. Dette fikk meg til å lure på hvorfor noen kun velger frilek, mens andre velger en god blanding. Jeg vurderte en stund hvordan jeg skulle gripe fatt i dette spørsmålet, og jeg kom frem til at jeg ville fokusere på barns tanker og meninger, fremfor å intervju barnehagelærere om temaet. Jeg bestemte meg til slutt for å se på hvordan noen få barn trives under frilek og organiserte aktiviteter, ved å observere og gjennomføre barnesamtaler med alle barna på avdelingen, for å finne ut hva de foretrekker.

1.2 Problemstilling

Formålet med studien «Frilek og organiserte aktiviteter i barnehagens utetid» er å se på hvordan barna trives når de får leke fritt og under organiserte aktiviteter, og finne ut hva barna foretrekker. Min problemstilling blir dermed slik:

Hvordan trives 3-4 åringer i frilek, kontra organiserte aktiviteter, når de er i barnehagens uteområde og på tur?

For å avgrense denne problemstillingen har jeg kun valgt å se på 3-4 åringer på en liten avdeling med 13 barn, og jeg har ikke valgt å ta med hvordan barna trives under frilek og organiserte aktiviteter inne. Det skal nevnes at noen av aktivitetene er vanskelig å gjennomføre kun ute, eller på grunn av været har blitt gjennomført inne. Observasjonene har da i hovedsak blitt gjort når vi har gjennomført deler av aktiviteten ute.

1.3 Presentasjon av oppgavens oppbygning

Denne oppgaven er bygd opp i fem deler.

Del 1 inneholder oppgavens tema, aktualitet og problemstilling.

Del 2 omhandler de teoretiske perspektivene som ligger til grunn. Inneholder én del om trivsel og én del om lek og aktiviteter.

Del 3 er oppgavens del om metode.

Del 4 inneholder en kvantifisert presentasjon av studiens funn. Denne deler inneholder også drøfting av problemstillingen og andre interessante funn i lys av teori.

Del 5 inneholder en avsluttende kommentar.

2 Teori

2.1 Trivsel

Dodge et al. (2012) definerer trivsel som et balansepunkt mellom menneskets psykologiske, sosiale og fysiske ressurser, og de utfordringene barnet møter på. Det vil si at hvis barn møter større utfordringer enn det ressursene deres er kapabel til å takle, vil barnet kjenne på motgang og trives dårligere. Når barnet ikke møter på noen utfordringer, og opplever kjedsomhet og stagnasjon, vil dette også kunne påvirke balansepunktet og hvordan barnet trives.

God trivsel og et godt psykososialt miljø er viktig for en god psykisk helse, god livskvalitet, motivasjon, aktivitet, og evnen til utvikling og læring. Trivsel er en følelse, der man kjenner at man er i harmoni, og er fornøyd og glad. Om man kjenner på trivsel henger sammen med om man kjenner seg trygg, har gode relasjoner, blir anerkjent, blir inkludert, får oppleve utfordringer og mestring, og mulighet til å medvirke i eget liv (Sandseter & Seland, 2016, s. 42). Det aller viktigste for mange barn er å ha venner og noen å leke med, og dette har stor innvirkning på deres trivsel. Når barn får være med i lek, opplever de en følelse av tilhørighet, det å skape vennskap, utvikle samhandlingsferdigheter og stimulere sin intellektuelle, språklige, emosjonelle og sosiale utvikling. Lek bidrar også til at barna får bedre konsentrasjon og oppmerksomhetsevne, og barna blir mer kreative og fantasifulle (Ruud, 2010, s. 169).

Når barn trives vil de vise dette gjennom å smile, le, oppsøke kontakt, prøve nye ting, være engasjert, fordypet, lekende og deltakende. De viser en glede over det de gjør. Målet er at alle barn skal være glade. Det betyr ikke at de skal være glade hele tiden, men at barns trivsel vurderes over en lengre periode, og at man fokuserer på helheten. Det er ikke noe galt med å ha en dårlig dag eller vise negative følelser, men hvis dette blir gjennomgående for en lengre periode, kan det bety at det er noe som ikke stemmer (Koch, 2012, s. 58-59).

Innenfor psykologi deles trivselsbegrepet inn i to kategorier: glede (subjektiv well-being) og potensiale (psykologisk well-being). Subjektiv well-being handler om de følelsene man har og om man føler seg tilfreds med hvordan ting er nå. Dette utgjøres av balanse mellom menneskers positive og negative emosjonelle reaksjoner, og menneskers generelle følelse av tilfredshet. Psykologisk well-being handler om trivselen man oppnår i relasjonen til eksistensielle utfordringer, oppnåelse av meningsfulle mål, personlig utvikling, og det å etablere meningsfulle relasjoner til andre mennesker (Koch, 2012, s. 9-10).

Den britiske tenketanken NEF (New Economics Foundation) har utarbeidet anbefalinger til fem aktiviteter man kan gjøre for å bedre sin egen trivsel.

For å trives godt mener de det er viktig å:

- Skape forbindelser. Ha et nært forhold til familie, venner og andre mennesker man omgås ofte. Å skape slike forbindelser vil støtte og berike deg hver dag.
- Være aktiv. Leke ofte, spille spill, løpe, danse og så videre, vil gi en god følelse.
- Legge merke til ting. Viktig å være nysgjerrig, ved å for eksempel legge merke til de skiftende årstidene. Være oppmerksom på verden rundt deg og hva du selv føler. Ved å reflektere over egne opplevelser, vil du oppleve å finne ut hva som er viktig for deg.
- Lære noe nytt. For eksempel prøve noe nytt, lære deg å spille et instrument, lære deg å lage god mat. Finn en utfordring, og gjennomfør den. Dette vil gi en god følelse av nytelse, og det å lære nye ting vil gjøre deg mer selvsikker. Det skal være gøy å lære nye ting.
- Gi. Gjør noe snilt for en venn eller fremmed. Si takk, smil, og vær frivillig i en lokal forening (Lavendt 2015).

I barnehagen vil barns trivsel bli påvirket av uterommet. Det handler om hva slags erfaringer og visuelle inntrykk barna får, hvordan de kan bevege seg og hva de kan kjenne og ta på (den taktile sansen). Helheten av dette vil si noe om man opplever uterommet som spennende og interessant eller kjedelig og lite inspirerende. Når barn er ute får de bevege seg friere enn inne, og det er færre regler og begrensninger (Thorbergsen, 2012, s. 9-15).

Dette bekrefter Bratterud, Sandseter og Seland (2012, s. 84-87) når de sier at innetiden er mer organisert enn utetiden i barnehagen. Barn opplever at de i større grad kan bestemme selv hva de vil gjøre, og at de har større mulighet til å gi uttrykk for hva de ikke har lyst til når de er ute. De trekker frem at når barn får bestemme hva de vil gjøre, hvor de vil være, og at de blir hørt, vil dette ha en positiv innvirkning på barns trivsel.

Naturen er viktig for barn og nyere forskning viser til barns lek i naturen er betydningsfullt. Barn liker godt det nære, det varierte, det som kan oppdages, trigge nysgjerrighet og utfoldelse. Mangelen på kontakt med naturen kan føre til dårligere fysisk evne, kroppslig klumsethet, minsket kreativitet og en begrenset fantasi og innlevelse. I naturen har barn mange flere muligheter til lek og til å utvikle seg. Barn får oppleve at de får opparbeidet sin risikostreng og de kan selv vurdere og få erfaringer med hva som er trygt og hva som er mer utfordrende. Slike erfaringer er det vanskelig å få i et klatrestativ som sterkt signaliserer hva man skal gjøre og hvordan man skal leke i den. Da vil man ikke få øvet

seg på å vurdere risiko på samme måte. I naturen får barn oppleve hvilke affordances naturen har å tilby og på denne måten får de utviklet sin fysiske og motoriske utvikling. Affordances handler om hva slags muligheter et sted eller en ting i naturen tilbyr. Pinner blir gode sverd for eksempel. Til slutt vil jeg trekke frem at barn utvikler seg gjennom å takle utfordringer, for eksempel gjennom risikofylt lek. I barnehagen er det viktig at barna blir tatt med på tur i nærområdet sitt, for å bygge et godt forhold til det som er nært. Gjennom å bli tatt med i nærområdet og i naturen, vil barna bli kjent med naturen og få gode opplevelser. På denne måten vil barn få lyst til å ta vare på naturen (Kleppevik & Heggen, 2015, s. 95-98).

2.2 Lek og aktiviteter

I følge Öhman (2012, s. 76-78) er det en del faktorer som må være oppfylt for at en aktivitet skal kunne kalles lek. Hun valgte å kalle disse faktorene for lekopplevelsens karakteristiske trekk. Hun mener at en aktivitet kan kalles en lek hvis den er spontan og frivillig, hvis det er gøy, hvis det krever et aktivt engasjement, hvis den ikke har noen tydelige mål, hvis den styres av indre motivasjon og til slutt hvis den gir en følelse av kontroll.

I barnehagesammenheng blir fri lek brukt hyppig. Med fri lek menes en lek som er motivert og initiert av barna. Lek skal være noe som gir barn glede og mening, og det skal være noe barn selv finner ut at de vil gjøre. I lek vil barn oppleve flyt. Dette er en tilstand barn er i når de kjenner på lite indre motstand, de kan glemme tid og sted og de kjenner seg oppslukt av leken (Tollefsen, 2017). Flyt er en prosess der man konsentrerer seg dypt om en aktivitet. Man vil kunne oppleve at man sanser og husker bedre, og forstår mer, enn når man opplever stress eller kjedsomhet (Csikszentmihalyi, 2005, s. 12).

FNs definisjon av lek sier at «Enhver oppførsel, aktivitet, eller prosess satt i gang, styrt og strukturert av barna selv; den finner sted når og hvor mulighetene oppstår» (Brendeland, 2019). Frilek er viktig for barn, fordi hverdagen blir bedre, det kjennes meningsfullt, og gir en lykkefølelse. Gjennom frilek vil barna kjenne på å få nye erfaringer, bli sett, forstått og bekreftet som den de er. Lek er barnas måte å uttrykke seg på, ved at de forteller hva de interesserer seg for og hva de vil undersøke og utforske. Ved å være oppmerksom på dette, vil man kunne respektere lek som en del av barns ytringsfrihet og medvirkning (Brendeland, 2019).

2.2.1 Lekens nytteverdi og egenverdi

Hvilket fokus voksne har på barns frie lek vil være avgjørende for hvordan barn selv opplever leken. Som man kan se i sol-plansjen om lek fra Elgen Barnehage (Rabben Barnehagen, 2015) er det mange positive sider av leken som barn vil oppleve gjennom å leke. Den har et stort fokus på hvordan frilek er nyttig, og et lite fokus på at barn leker for leken sin skyld og det er gøy. Av de barna jeg møtte er det ingen som uttrykker at «I dag har jeg lyst til å leke for jeg vil bli bedre på turtaking og på å kommunisere.» Uansett så kan man heller ikke se bort ifra at lek bidrar i barns utvikling, atferd, emosjoner, kognisjon og fysiologi (Øksnes & Sundsdal, 2018, s. 47).

Lekens egenverdi handler om at selve leken er målet, og at læring og nye erfaringer ikke først og fremst er målet for barn når de leker. Å ha det gøy er det som betyr noe og barn leker fordi det er det de har lyst til å drive med (Holst Buaas, 2009, s. 25-26). Lekens egenverdi handler også om at barn ofte smiler og ler når de leker, og det gir en følelse av velvære. Lekens egenverdi handler til slutt om at barn realiserer seg selv gjennom leken og at de gjennom lek gir uttrykk for hva de liker, ikke liker, hva de har erfaringer med og hva de uroer seg for (Öhman, 2012, s. 100).

Hvis man som voksen hele tiden forsøker å knytte leken til barn opp mot fornuft og nytteverdi, vil man fort etter Gadamers betegnelse, ende opp som en lekforderver. Han mener at man også bør ha fokus på at barn leker for leken sin skyld, og for å skape sin helt egen lekekultur. Dette betyr ikke at voksne skal trekke seg helt unna, og la barna leke i fred, men at man kan ta en rolle som lekberiker. Da deltar man i barns lek når barn gir uttrykk for at de ønsker det, og voksne kan da bidra til å inspirere og få tak i materialer slik at leken kan utvikles. På denne måten kan voksne bidra til å åpne opp for nye erfaringer. Dette kan man også gjøre ved å ta barna med på turer, teaterforestillinger, dra på gårdsbesøk, og plante i hagen (Øksnes & Sundsdal, 2018, s. 87-88).

2.2.2 Om organiserte aktiviteter

Det jeg legger i begrepet organiserte aktiviteter er aktiviteter som er preget av at det er voksne som satte i gang leken eller styrer aktiviteten i stor grad. Dette kan for eksempel handle om at

man som voksen bestemmer at hele eller deler av barnegruppa skal lese en bok, spille et spill, gå på tur til et bestemt sted, lage julepresanger, bake, sette i gang regelleker, dra på museum og så videre. Dette skiller seg fra en situasjon der et barn finner frem en bok og vil at du skal lese denne for ham. Mine erfaringer fra praksis er at slike aktiviteter vil kunne skape et godt samhold i barnegruppa, da barna blir satt sammen i grupper og gjør ting sammen. Barna vil da få nye erfaringer sammen med andre barn enn sine nærmeste venner i barnehagen. Dette vil også kunne være til hjelp for de barna som opplever vennsksrelasjoner som vanskelige, og som er mye for seg selv.

Jeg observerte også at noen barn er mer avhengig av en forutsigbar hverdag, og at de i stor grad liker når vi voksne bestemmer hva som skal skje og hva vi skal gjøre. En forutsigbar hverdag skapes gjennom å ha gode og faste rutiner. Dette vil være med på å strukturere tiden for barna, og skape en trygghet. En forutsigbar hverdag vil være betydningsfullt for barns trivsel og utvikling (Stanghelle, 2017).

En av fordelene med organiserte aktiviteter handler om barns aktivitetsnivå om motorisk utvikling. Barn som har et høyt aktivitetsnivå i løpet av en dag, har også et høyt nivå under frileken. De barna som er lite fysisk aktive i gjennomsnitt, er også lite aktive i frileken. Ved å organisere aktiviteter i uterommet vil man kunne utjevne disse forskjellene og det gjennomsnittlige aktivitetsnivået for hele barnegruppa øker (Storli & Hagen, 2010). En god fordeling mellom organiserte aktiviteter og frilek som stimulerer barns grunnleggende motoriske ferdigheter er viktig. Barna vil kunne oppleve mestring og glede ved fysisk aktivitet (Vindvik, 2018). Slik Vindvik sier handler det mye om å finne en god balanse mellom organiserte aktiviteter og frilek.

Det også viktig at organiserte aktiviteter ikke blir for dominerende i barnehagehverdagen. For eksempel er det viktig å planlegge en dagsrytme som kommer barnegruppen til gode. Det vil si at hvis det blir brukt mye tid på planlagte og organiserte aktiviteter, og dette går på bekostning av omsorg, danning, lek og læring, vil dette gå mot barnehagens grunnleggende mandat (Tollefsen). Et annet eksempel er kunnskapsministeren sin tanke om at en mer målrettet læring i barnehagen vil sikre en bedre og enklere skolestart. Dette vil kunne få negative konsekvenser for omsorg, medvirkning og særlig den frie leken. Den viktigste motivasjonsfaktoren for at barn lærer og får nye erfaringer er nettopp gjennom lek (Johansen, Lorentzen, Nilsen, Sørensen & Ræstad, 2017).

2.2.3 Lek versus organiserte aktiviteter

Det økte fokuset på å styrke barnehagen som en læringsarena, vil kunne føre til flere organiserte aktiviteter i barnehagen. Dette kan innebære at barna får mindre tid og rom til å leke uten at voksne styrer leken. Hvis man organiserer for stor del av dagen til barna, vil man kunne dempe forskertrangen og spontaniteten, og ikke vise respekt for lekens egenverdi. Dette vil kunne føre til at barna går glipp av verdifull læring som de får gjennom frilek (Balci, 2013). Det er viktig at man er klar over at organiserte aktiviteter ikke er det samme som lek, fordi de tydelig er styrt av voksne og har tydelige mål. Men det er også viktig å være klar over at styrte aktiviteter kan skape gode opplevelser, språklige utfordringer, undring og fantasi, og den kan inspirere barns videre lek (Brendeland, 2019). Professor i pedagogikk ved UIS, Marit Alvestad, støtter på lang vei dette. Hun hevder at man i barnehagen trenger «både og». Barn lærer ikke bare gjennom lek, eller bare gjennom organiserte aktiviteter. Man må legge til rette for begge deler (Midttveit, 2018).

3 Metode

3.1 Valg av metode

Det finnes flere former for metoder man kan velge, og disse kan deles inn i to hovedtyper: kvalitativ og kvantitativ. Kvalitative metoder har som mål å gå mer i dybden og finne betydningen av noe, mens kvantitative metoder handler mer om utbredelse og antall (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66).

Kvalitativ metode baserer seg på mange forskjellige innsamlingsmetoder, slik som intervju, observasjon, prosjekter og dokumentanalyse. Dette brukes ofte når man skal se nærmere på hverdagshandlinger i sin naturlige kontekst, for eksempel observasjon av en barnegruppe (Bergsland & Jæger, 2014, s. 67).

Kvantitative metoder er forskningsmetoder som handler om å tallfeste og måle fenomenet. Slike forskningsmetoder er gjerne planlagt og bestemt før datainnsamlingen begynner, og slike metoder brukes ofte der man ønsker å samle inn mange sine meninger om et tema. Analysen består ofte av å sette funnene inn i en tabell, graf, som prosenter, eller ved å bruke andre statistiske framstillinger (Bergsland & Jæger, 2014, s. 68-69).

I denne studien har jeg vært i en barnehage på en avdeling. Min studie er av den grunn en kvalitativ studie av barns trivsel på en avdeling. Jeg har valgt å kvantifisere mitt datamateriale og dermed benyttet meg av mikset metode.

3.2 Utvalg av informanter

Når utvalget av informanter er relativt lite, er det viktig at man velger ut på en strategisk måte, slik at det blir mest mulig hensiktsmessig for problemstillingen. Dette gjøres ved å velge ut informanter med visse egenskaper eller kvalifikasjoner (Thagaard, 2018, s. 54). Da jeg skulle velge ut barna tenkte jeg at fire barn var et passe antall å observere, med tanke på den tiden jeg hadde til rådighet. Barna jeg plukket ut hadde alle nesten eller nylig fylt 3 år og det var likt antall jenter og gutter, altså 2 jenter og 2 gutter. Til barnesamtalene snakket jeg med 13 barn. Disse barna var i alderen 3-4 år og besto av 8 jenter og 5 gutter.

3.3 Planlegge datainnsamling

Da jeg planla min datainnsamling, tenkte jeg en del på hva min forforståelse av lek og aktiviteter er. Utfra mine erfaringer fra praksis, vil jeg tro at de aller fleste barna likte godt å

leke det de selv vil. Jeg har også møtt flere barn som ikke synes noe om at vi voksne skulle bestemme og som ikke ville være med på organiserte aktiviteter. På den andre siden har jeg også truffet en del barn som liker at vi voksne organiserer leker og aktiviteter. Hvorfor det er slik vil jeg tro at handler om at barn liker godt å bestemme selv hva de vil leke. Jeg tror også det handler om hva slags aktiviteter barna foretrekker og hvor man utfører aktiviteten. Jeg tenkte at jeg i størst mulig grad skal gå inn i dette med et åpent sinn, og ikke la dette påvirke observasjonene eller barnesamtalene.

Jeg valgte å planlegge de organiserte aktivitetene, observasjonene og samtalene grundig før jeg begynte i praksis. Jeg lagde da en didaktisk plan for alle aktivitetene, jeg skrev om det engelske trivselsskjemaet til norsk og jeg lagde en intervjuguide til samtalene med barna. Grunnen til dette er at jeg satte av de fem praksisukene til å få gjennomført dette, og erfaringsmessig er praksisperioden ganske fullpakket av oppgaver man skal gjennomføre og skrive. Jeg valgte dermed å forberede datainnsamlingen godt slik at praksisperioden ikke ble mer hektisk enn den allerede er.

3.3.1 Planlegge observasjon

Observasjon handler om å studere sosiale situasjoner og noterer ned observasjonene på en systematisk måte. Et grunnprinsipp er at observasjonsstudier av få mennesker kan gi informasjon om en større sammenheng (Thagaard, 2018, s. 63-64).

Når man skal observere er det viktig å planlegge godt og velge en kvalitativ eller kvantitativ tilnærming. I en kvalitativ tilnærming er observasjonene mer åpne og lite strukturert på forhånd. I en kvantitativ tilnærming er observasjonene i stor grad strukturert på forhånd, og man bestemmer seg på forhånd hva man vil se etter (Bergsland & Jæger, 2014, s. 74). Jeg bestemte meg for at jeg ville benytte meg av en kvantitativ tilnærming, som var godt planlagt på forhånd. Jeg planla at jeg og en annen voksen fra avdelingen skulle observere de fire barna sin trivsel. Jeg bestemte at jeg skulle være med hver gang, men at de voksne på avdelingen skulle bytte på å observere og være min medhjelper. Med medhjelper mener jeg en jeg kan diskutere det jeg har observert med og sammenligne mine observasjoner med.

Når vi skulle observere barns trivsel, bestemte jeg at vi skulle bruke Laevers (2005) sin Sics manual (videre kalt skjema) for å notere ned det vi observert. Jeg skrev om skjemaet fra engelsk til norsk for at det skulle være enklere å bruke, og jeg skrev ut mange eksemplarer av dette skjemaet. På den måten kunne jeg og min medhjelper notere ned barns trivsel i skjemaet og ha nivåene og kjennetegnene på nivåene fremfor oss. Vi brukte ett nytt eksemplar

av skjemaet hver gang. Jeg planla at vi skulle observere barnas trivsel under de fire organiserte aktivitetene og når barna fikk leke fritt i barnehagens uteområde og på tur.

Skjemaet er delt inn i fem nivåer. Nivå 1 (ekstrem lav trivsel) kjennetegnes av at barnet gråter, er sint eller unngår kontakt. Nivå 2 (lav trivsel) kjennetegnes ved at barnet er urolig men signalene er ikke like sterke som under nivå 1. Nivå 3 (Moderat trivsel) kjennetegnes ved en nøytral holdning og lite/ingen følelser. Nivå 4 (høy trivsel) kjennetegnes ved at barnet viser tydelige tegn til å være tilfreds. Nivå 5 (ekstrem høy trivsel) kjennetegnes ved at barnet føler seg bra, ler, smiler og er avslappet (se vedlegg nr. 1).

Når man er i praksis og jobber i en barnehage vil man ikke ha tid til å skulle følge nøye med på ett barn i lang tid (30 minutter). Jeg planla dermed at vi skulle observere hvert barn i 5-10 minutter. Grunnen til dette er at det da blir enklere å gjennomføre, og da blir fokuset på å observere barnas trivsel her og nå, og ikke gjennomsnitt i løpet av en lengre periode.

3.3.2 Planlegge barnesamtaler

Barnesamtale er en metode som er viktig å kunne når man skal jobbe pedagogisk i barnehagen. Det som kjennetegner denne metoden er at det er en person som stiller spørsmål til en annen, som videre svarer på spørsmålene. Dette skjer muntlig og det er intervjueren som noterer seg svarene (Løkken & Søbstad, 2013, s. 104). Under barnesamtaler er det viktig å legge vekt på å få innsikt i barnas hverdagsliv, og la det barna sier få en form for innvirkning på barnehagens pedagogiske innhold. Dette vil gjøre at barna i større grad kan være med på å utforme sin egen hverdag. Slik sett kan barnesamtaler fungere godt for å la barna få medvirke (Løkken & Søbstad, 2013, s. 120).

Når jeg skulle planlegge samtalene med barna lagde jeg en intervjuguide som jeg skulle følge. Tanken var å utforme gode spørsmål slik at alle barna fikk de samme spørsmålene. På den måten tenkte jeg det var enklere å sammenligne resultatene. Jeg tenkte også at hvis ett av barna sa noe jeg ville ta mer tak i, så kunne jeg spørre videre om dette. Dette kalles en strukturert intervjuguide, der spørsmålene er planlagt og intervjuer styrer samtalene i stor grad (Bergsland & Jæger, 2014, s. 71).

Jeg utarbeidet en intervjuguide (se vedlegg nr. 3) som består av 5 spørsmål. Noen av spørsmålene er holdningsspørsmål, der jeg spør etter hva barna tenker om lek og organiserte aktiviteter. Meningen med holdningsspørsmål er å kartlegge hva barna mener. En forutsetning er at barna har kunnskap om dette, og man bør dermed velge et tema som man vet at barna har

erfaringer med (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s. 272). Uten å kjenne disse barna, vil jeg utfra mine tidligere erfaringer påstå at de aller fleste barnehagebarn i alderen 3-4 år har et forhold til lek og vet hva lek er. De andre spørsmålene handler om årsakssammenhengen til det barna mener. Til slutt planla jeg å spørre alle barna om de har en formening om hva de leker best mellom frilek og organiserte aktiviteter.

Når jeg skulle formulere spørsmålene valgte jeg bevisst å spørre alle barna om de liker frilek og om de liker organiserte aktiviteter. Jeg valgte å ikke spørre om de for eksempel likte frilek, og deretter spørre om de ikke likte organiserte aktiviteter. Ved å stille spørsmål på denne måten, vil spørsmålene kunne lede barna i en viss retning. Slik Jacobsen (2015, s. 272) sier, er det viktig at alle spørsmålene er nøytralt eller positivt ladet, slik at man unngår ledende spørsmål.

Jeg planla at samtalene med barna skulle skje i barnas kjente omgivelser og at det skal skje i løpet av den siste uka. På den måten tar jeg ikke barnet med vekk fra sine kjente omgivelser og sammen med et ukjent menneske når samtalen skal gjennomføres. Slik Eide & Winger (2003, s. 73) sier, bør man ta seg tid til en «bli kjent periode». Dette vil skape en trygghet for barnet.

3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Observasjonsperioden har gått over fem uker, og har vært gjort i løpet av min praksisperiode i november og desember 2019. Den første uken ble brukt til å planlegge det praktiske og bli kjent med barna. De neste to ukene gjennomførte vi fire aktiviteter, og observerte fire barn sin trivsel under aktivitetene ved hjelp av trivselsskjemaet. Aktivitetene har vært å lese Karsten og Petra sin vinterbok, lage fuglemat, lage islykt, og lage julekalender sammen med barna (se vedlegg nr. 4). De to siste ukene, har vi observert trivselen til de fire barna ved hjelp av trivselsskjemaet når de har lekt fritt ute og på tur. Jeg har observert hver gang, mens de voksne på avdelingen har byttet på. Når jeg skulle innta rollen som observatør, hadde jeg også rollen som praksisstudent overfor barna. Dette gjorde at det ble naturlig at jeg skulle være sammen med barna og jeg var da ikke kun en observatør som kom på besøk i barnehagen. Jeg synes det fungerte godt å ha begge rollene og det gjorde at jeg kom tettere på barna. Deltakende observasjon innebærer at man inngår i den sosiale settingen samtidig som man observerer hva som foregår. En annen måte å observere på vil være å ha en passiv rolle, og kun følge med på det som skjer fra sidelinjen (Thagaard, 2018, s. 63). Jeg valgte å ha en deltakende rolle under observasjonene av organiserte aktiviteter. Jeg valgte dette fordi jeg

ønsket å delta når vi gjennomførte aktivitetene, fordi dette også handlet om min rolle under lederukene. Når jeg skulle observere barna sin frie lek i uteområdet og på tur, valgte jeg å bytte litt på rollene avhengig av situasjonen. I noen tilfeller hadde barna invitert meg til å leke sammen med dem, og jeg observerte da samtidig som jeg lekte. I andre situasjoner holdt jeg meg litt på avstand og fulgte med på leken til barnet jeg observerte. Etter min erfaring var det enklere å skulle fokusere på å observere når jeg hadde en passiv rolle, men på en annen side erfarte jeg at jeg kom enda tettere på barnet når jeg lekte sammen med barnet.

Den siste uken gjennomførte jeg barnesamtalene med 13 barn. Jeg valgte å gjennomføre barnesamtalene med enten ett eller to barn samtidig når barna lekte fritt i barnehagens uteområde. Litt avhengig om jeg snakket med ett barn eller to barn samtidig, varte samtalene rundt 3-5 minutter. Jeg brukte en liten notatbok når jeg skulle notere ned svarene etter samtalene. Der sto også intervjuguiden, slik at jeg kunne sjekke hvordan jeg skulle formulere meg i tilfelle jeg glemte noe. Jeg forsøkte først å spørre hva de liker og hvorfor de synes det, men etter de første samtalene innså jeg at det ikke fungerer å spørre om hvorfor og at jeg heller må komme med eksempler på hva de gjør når de leker og de aktivitetene vi har gjort. Å svare på spørsmål om en årsakssammenheng, synes flere barn var vanskelig og jeg fikk av flere barn svaret «Det bare er gøy». Intervjuguiden i vedlegget (nr. 3) viser hva jeg hadde som utgangspunkt. Spørsmålene alle barna fikk til slutt lyder som følger:

- Liker du når du får bestemme selv hva du vil leke og hvem du vil leke med, for eksempel når du tegner, leker med biler og akker?
- Liker du når vi voksne bestemmer hva vi skal gjøre, for eksempel når vi voksne bestemmer at nå skal vi lese bok, eller lage fuglemat?
- Liker du best når du kan få bestemme selv hva du vil leke eller når vi voksne bestemmer?

En styrke ved en slik samtale med barn er jeg har formulert spørsmålene mine på en enkel måte. Jeg evner å tilpasse spørsmålene etter de første samtalene slik at det ikke blir for vanskelig og jeg hadde godtatt om barna ikke ville snakke med meg eller svare på spørsmålene. Den største svakheten er at jeg gjerne ville høre hva barna mener er årsaken til at de foretrekker det ene fremfor det andre. Når barna synes dette er vanskelig å svare på vil dette endre litt av retningen i min forskning. Den skulle egentlig handle om hva barna liker/ikke liker og hvorfor de tenker som de gjør, og nå handler den kun om hva barna synes

om lek, organiserte aktiviteter og hva de liker best. Dette gjør forskningen min mer overfladisk og den går lite i dybden.

3.5 Analyse

Analyse handler om å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening. Dette kan handle om å fjerne overflødige observasjoner og overlappende uttalelser. Det vil være nyttig å gjøre datamaterialet så transparent som mulig. Dette vil gjøre at leseren forstår hva man har gjort, tolket og hvordan man har kommet frem til funnene (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81-82). I analysen benyttet jeg meg av Sics manualen som et hjelpemiddel for å vurdere og analysere barns nivå av trivsel. I analysen relaterte jeg barns uttrykk for trivsel i tilknytning til de situasjonene jeg skulle observere. Ved å bruke skjemaet, systematiserte og summerte jeg sammen for hvert nivå. Da fikk jeg se hvor mange tilfeller de fire barna samlet sett viste uttrykk for de ulike trivselsnivåene. Når jeg analyserte, så jeg etter om det alltid var et barn som viste høy eller lav trivsel eller om det varierte for alle barna. Jeg så også etter om observasjonene samsvarte med svarene i barnesamtalene. Når jeg skulle analysere samtalene noterte jeg meg hva hvert barn hadde svart og sammenlignet alle svarene mot hverandre. Svarene barna ga ble systematisert og summert til tallmengder, og satt inn i et stolpediagram. Jeg vurderte å presentere observasjonene og barnesamtalene i ren tekst, istedenfor å benytte meg av tall, men jeg synes det så ryddigere ut å samle alt i diagrammer. Jeg vurderte da hvilke konsekvenser dette ville få. Jeg vurderte da hvor mye tilleggsinformasjon som ikke kunne tas med, eller om jeg kunne flette inn dette på andre måter.

3.6 Metodekritikk

En utfordring ved observasjon som metode er at man kan komme for nært informantene. Da vil man ikke evne å se de svake sidene og stille kritiske spørsmål (Jacobsen, 2015, s. 131-132). Jeg tenkte at det var vanskelig å ikke komme nært på barna på avdelingen når man er i praksis der, og av den grunn valgte jeg å gjennomføre observasjonene med fokus på å ikke la nærheten påvirke i stor grad.

En annen utfordring med observasjon er bruk av skjema. Når man skal benytte seg av et trivselsskjema i barnehagen finnes det både fordeler og ulemper. Fordelene er at det kan være tidsbesparende og gir et godt grunnlag for å kunne sammenligne. En annen fordel er at skjemaer kan brukes om igjen og gjøre at man kan sammenligne fenomenet over tid. Ulempene med skjemaer er at de ikke alltid passer helt til det man vil bruke dem til, eller at de

ikke passer for å brukes på ethvert barn (Indrebø Næs & Mordal, 1999, 13-14). Jeg tenker at en annen ulempe er at slike skjemaer ikke vil gi et fullstendig bilde. For eksempel har jeg opplevd flere barn som går fra å stortrives til å mistrives ganske fort. Ved å se på alle observasjonene under ett, vil dette kunne gi en viss formening om hvordan barna trives under organiserte aktiviteter, og under frilek i barnehagens uteområde og på tur. Mine observasjoner vil dermed ikke kunne si noe om disse barna sin trivsel generelt sett i barnehagen. Den siste ulempen jeg vil trekke frem er tendensen til utjevning, kalt nivellerings-tendensen. Det vil si at mange havner rundt gjennomsnittsnivået og gjør at man unngår ekstreme utfall på skalaen. Dette gjør at de øverste og nederste verdiene på skalaen blir lite brukt (Løkken & Søbstad, 2013, s. 60). Når jeg observerte var det noen få ganger at jeg benyttet meg av det øverste nivået, men det nederste nivået ble ikke brukt. Jeg tenker at når barnet gråter, er sint eller på en annen måte viser tendenser til ekstrem lav trivsel, vil man ikke tenke at barnet leker samtidig. Jeg vil tro at det er grunnen til at det nederste nivået ikke ble brukt.

En utfordring med barnesamtale som metode er at man kan oppleve at man får et generaliseringsproblem ved at man ikke har nok informanter (Jacobsen, 2015, s. 131-132). Ved at jeg kun har gjennomført barnesamtaler med 13 barn, vil jeg ikke ha nok informanter til å kunne generalisere mine funn. Men de tendensene jeg har sett og de funnene jeg har fått kan muligens gjelde for andre barnehager.

De man stiller spørsmålene til vil kunne bli påvirket av hvilken rekkefølge spørsmålene stilles i eller hvordan de blir stilt (Jacobsen, 2015, s. 135-136). Spørsmålene jeg stilte var enkle og siden barna synes det var vanskelig å svare på hvorfor-spørsmål, vil dette gjøre at min forskning har et overfladisk preg. Jeg tenkte at spørsmålene mine skulle være positivt ladet, men rekkefølgen på spørsmålene tenkte jeg ikke så mye over. Jeg spurte alltid om lek først, deretter organiserte aktiviteter og til slutt om hva de liker best.

3.6.1 Validitet

Validitet handler om gyldigheten av tolkningene man kommer frem til. Man kan styrke validiteten ved å legge vekt på en teoretisk gjennomsiktighet. Det vil si at man viser til teori og forskning som et grunnlag for sine tolkninger (Thagaard, 2018, s. 189). Validitet handler også om hvor relevant funnene representerer fenomenet man undersøker. Nærheten man har til feltet er avgjørende for om man kan hindre misforståelser og sikre at de dataene man samler inn er relevante for det man vil svar på (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Ut fra min problemstilling (hvordan trives 3-4 åringer i frilek kontra organiserte aktiviteter når de er i barnehagens uteområde og på tur?) tenker jeg at man kan angripe denne problemstillingen fra

ulike vinkler. Man kan gjøre slik jeg har valgt å gjøre ved å fokusere på barneperspektivet, gjennom observasjon og barnesamtaler. Man kan også gjennomføre intervjuer med barnehageansatte og/eller foreldre for å få svar på hvordan de opplever at sine barnehagebarn trives. Jeg vil tro at intervju av barnehageansatte og/eller foreldre vil kunne gi et litt snevert blikk på barns trivsel. Det er barna selv som vet best hvordan de trives og studien vil dermed få en bedre gyldighet ved å ta barneperspektivet.

3.6.2 Reliabilitet

Reliabilitet handler om å se kritisk på sitt eget prosjekt, for å se om det er gjennomført på en pålitelig og tillitvekkende måte. For å vise at ens eget prosjekt er gjennomført på en pålitelig måte, gjøres forskningsprosessen transparent, ved å være konkret i beskrivelsen av fremgangsmåte. Dette vil gjøre at en utenforstående kan vurdere forskningsprosessen. Å ha med seg flere forskere vil også styrke reliabiliteten (Thagaard, 2018, s. 187-189). Jeg forsøkte tidligere å gi en så spesifikk beskrivelse av prosjektet slik at alle skal kunne se og forstå hva det går ut på. Jeg hadde på en måte med meg flere forskere, ved at jeg og en annen fra avdelingen observerte barna hver for oss. Dette vil styrke min reliabilitet. Jeg prøvde å ikke la meg påvirke av at jeg hadde gode relasjoner til de barna jeg observerte. Jeg synes derimot det hadde vært spennende å se om jeg så de samme tendensene og fikk de samme funnene om jeg hadde gjort det samme igjen over færre dager og med barn jeg ikke kjente. Thagaard (2018) nevner også at reliabilitet handler om hvorvidt man hadde fått samme resultat om en annen forsker hadde gjennomført observasjonene. Det skal godt gjøres å få akkurat de samme tallmengdene som jeg har fått, men jeg vil tro at en annen forsker ville ha kunnet se de samme tendensene som jeg har fått.

3.6.3 Mulige feilkilder

Det er mange faktorer som påvirker hvorvidt barn viser tegn til trivsel i barnehagen, og som mest sannsynlig har påvirket mine observasjoner. For eksempel kan det hende at de fire observasjonsbarna har merket at de blir observert. Dette kalles en forskningseffekt. Det vil si at de man observerer handler annerledes og fremstår på en annen måte enn de egentlig ville ha gjort, fordi de blir observert (Tjora, 2017, s. 71). Dagsform og humøret den dagen vil også ha en innvirkning.

Været den dagen kan også spille en rolle. Min oppfatning i løpet av tre praksisperioder er at de færreste barna trives godt når de ute og er bløte og kalde.

Barns generelle trivsel i barnehagen, kan for eksempel bli påvirket av om de opplever vanskeligheter hjemme, at de ikke er trygg på de voksne i barnehagen eller at de ofte blir ertet eller utelatt av andre barn.

Fra min egen barndom husker jeg at humøret mitt ble ganske mye påvirket av om bestevennen min var der eller om han var syk. Jeg har blitt fortalt at jeg var mer trist de dagene han var borte enn de dagene han var der.

Jeg tenker også at barnas tidligere opplevelser med tur vil ha noe å si for hvordan barna trives på tur. Det kan hende at de forbinder tur med glede, voksne som har god tid og som viser nærhet. Eller det kan hende at de opplever tur som slitsomt fordi det kan være langt å gå og voksne som maser og styrer for å komme seg fortest mulig frem.

Til slutt tenker jeg at mine observasjoner under aktivitetene kan henge sammen med hva barna foretrekker å gjøre. For eksempel opplevde jeg at det var flere som viste tegn til å kjede seg når de ble lest for enn når de får være med å lage noe.

3.7 Ethiske retningslinjer

En etisk regel man bør forholde seg til er at skjult observasjon strider mot at de som deltar skal vite at de blir observert, og at de har mulighet til å trekke seg når de vil (Tjora, 2017, s. 78). Man vil stå ovenfor et etisk dilemma i de tilfellene der det er hensiktsmessig å skjule hensikten med observasjonen for de som blir observert. Hvis man vet at man blir observert vil man kunne endre atferd og oppføre seg annerledes, fordi man vil vise seg fra sin aller beste side eller endre atferd for å tilfredsstille den som observerer (Jacobsen, 2015, s. 46). Som en observatør vil man komme nært på de man studerer. I starten av en observasjon, vil man gjerne holde seg profesjonell og ikke utvikle nære relasjoner til de man studerer. Etter litt vil man kunne skape nærere relasjoner og vennskap. Dette vil kunne påvirke hvordan man observerer (Tjora, 2017, s. 84). Når man er i praksis er det ganske vanskelig å ikke skape gode relasjoner til de barna man er sammen med, og det vil ifølge Tjora påvirke hvordan man er som observatør. Jeg tenkte at det er helt umulig for meg å ikke skape gode relasjoner til barna i praksis og særlig med tanke på at observasjonene gikk over flere uker. Jeg valgte dermed å bruke et veldig beskrivende skjema for å observere trivsel og det ikke kun er jeg som skal observere barna. Jeg tenkte også at når jeg skal observere skal jeg forsøke å tolke minst mulig, men bare notere meg ned det jeg ser. Det er ikke blitt brukt lydopptaker under observasjonene eller barnesamtalene.

3.7.1 Samtykke

Før man observerer må man ha et samtykke av de som frivillig skal delta i undersøkelsen, og sørge for at de er klar over mulige farer og gevinster ved å delta. I hovedsak skal de man observerer være i stand til å bestemme selv om de vil delta eller ikke. Men når man skal observere barn, er det foreldrene/foresatte som bestemmer om de vil at sitt barn skal være med i forskningen eller ikke. Man bør da ha et ekstra fokus på at barnet ikke opplever negative konsekvenser av å bli med i forskningen (Jacobsen, 2015, s. 47). Er barna under 15 år skal man ha samtykke fra foresatte og man bør gi alderstilpasset informasjon om forskningen, frivillighet og muligheten til å trekke seg til barna (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2016). I løpet av de første dagene i praksis leverte jeg ut et samtykkeskjema til min praksislærer og hun sendte ut en melding til alle foreldrene på avdelingen. I meldingen fortalte vi om bachelorprosjektet og at foreldrene måtte si ifra om de ville at deres barn ikke skulle delta. På det tidspunktet tenkte jeg at dette var nok, og at jeg da ikke trengte å fortelle om dette til barna. Til en annen gang ville jeg fortalt mer til barna. Jeg ville også gitt de beskjed om at de bare må komme til meg og si ifra om de ikke vil være med. Jeg ser altså ingen grunn til at dette skal holdes skjult for barna.

3.7.2 Konfidensialitet

For å bevare anonymiteten til de man undersøker bør man nevne minst mulig informasjon om informantene, slik at det er vanskelig å finne ut hvem informantene er (Jacobsen, 2015, s. 49). Jeg valgte å ikke skrive ned personlige opplysninger, og i trivselsskjemaet brukte vi koder for de fire barna som ble observert. Det er kun jeg og de andre voksne på avdelingen som vet hva kodene betyr. Jeg kommer ikke til å nevne navnet til eller særtrekk ved barnehagen.

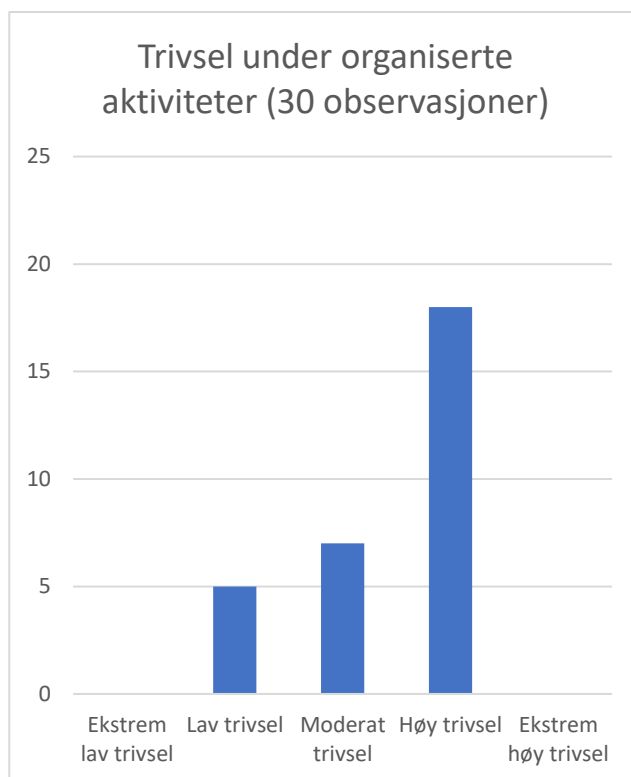
3.7.3 Konsekvenser

Ved flere observasjonsstudier, blant annet studier av barn, vil man kunne få informasjon som ikke må komme på avveie. Som observatør skal man notere så detaljert som mulig, for å få tak i mest mulig korrekt data til analysen. Det er derimot sjelden at personopplysninger er viktige for analysen, og dette bør da unngås. Dette vil redusere risikoen for at opplysninger kommer på avveie (Tjora, 2017, s. 80-82). Jeg utelot, som nevnt tidligere, personopplysninger i notatene fra observasjoner og barnesamtaler. Dette for å hindre at det skal få negative konsekvenser om notatene mine, mot formodning, skulle komme på avveie. Alle data vil bli slettet etter endt studie. Jeg ser ingen andre negative konsekvenser ved å være med på forskningen.

4 Presentasjon av funn og drøfting

4.1 Observasjoner under organiserte aktiviteter

De fire aktivitetene var å lese boka Karsten og Petra på skiskole, lage fuglemat, lage julekalender og lage islykt. En svakhet var at et barn var syk en dag noe som påvirket observasjonene. Dermed var det kun gjort 30 av 32 observasjoner av trivsel under organiserte aktiviteter. Under organiserte aktiviteter viser funnene at ingen av de fire barna viser tegn til ekstrem lav eller ekstrem høy trivsel. Utfra diagrammet kan man se at det ved 5 tilfeller var barn som viste lav trivsel og 7 tilfeller som viste moderat trivsel. Dette forekom særlig under lesing av bok, men også under laging av julekalender og fuglemat. Ved 18 tilfeller viste barna at de trivdes godt og likte godt å høre på bok, og lage ting.

Lesning av bok var den eneste aktiviteten som kun foregikk inne, mens fuglemat og julekalender foregikk både ute og inne. Lage islykt var den eneste aktiviteten som kun foregikk ute. Funnene viste at aktivitetene som foregikk ute, indikerte høyere trivsel hos alle barna. Dette henger trolig sammen med at barn liker seg godt ut. Det kan også handle om at barn har mindre bevegelsesfrihet når de blir lest for, fordi det er forventet at de skal sitte i ro. Dette var det flere barn som synes var vanskelig.

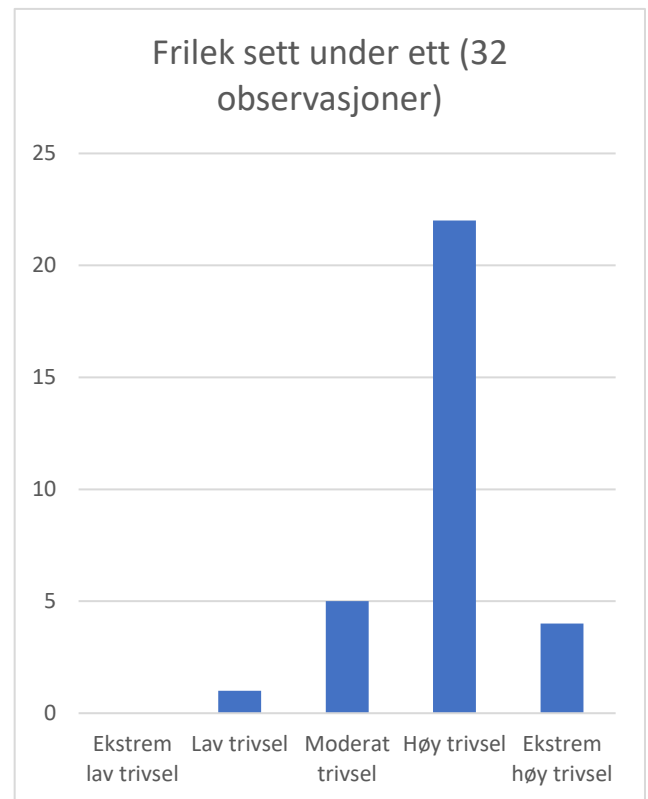
Til slutt tenker jeg at dette kan henge sammen med hva barn foretrekker å gjøre. Dette kunne man se godt når vil lagde fuglemat. Da fikk barna en skål med mykt matfett og frø hver. Noen barn viste at de synes det var veldig ubehagelig å kna dette sammen, mens andre synes det var gøy.

4.2 Observasjoner under frilek

Frilek sett under ett (32 observasjoner) består av observasjoner som er gjort når barna lekte ute i barnehagens område eller når vi var på tur. I observasjonene skiller det ikke på om barna leker for seg selv eller om de leker sammen med andre barn. Heller ikke her er det noen barn som alltid viser høy trivsel, eller alltid viser lav trivsel. Under observasjonene lekte barna ofte i akebakken, lekte i snøen, og særlig på tur lekte de en del rollelek. Utfra diagrammet kan man se at barna stort sett trives godt når de lekte det de selv ville.

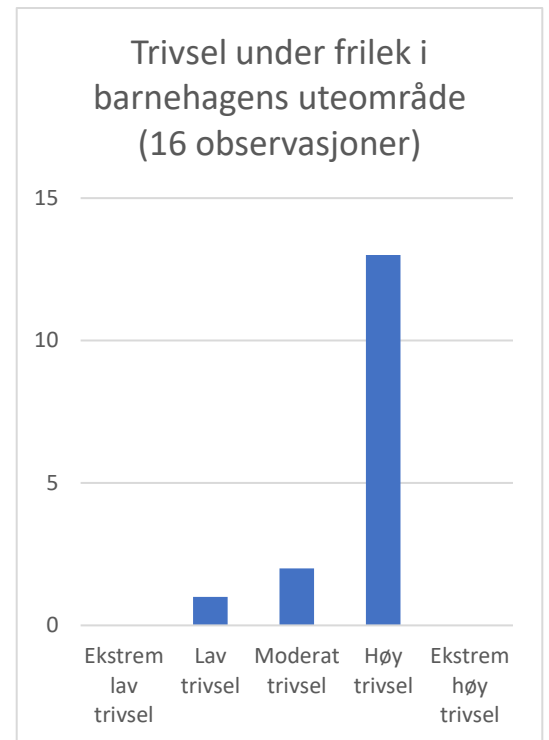
Av de 32 observasjonene er det ved ett tilfelle at et barn viste lav trivsel. Det skjedde en dag vi var på tur. En av jentene viste tendenser til å ikke trives så godt, og hun lekte for seg selv. Litt senere hadde jenta kommet seg inn i en lek, og da ble hun observert av pedagogisk leder. Vi noterte da ulik trivsel på jenta den dagen. Det er 5 tilfeller som viser moderat trivsel, 22 tilfeller som viser høy trivsel og 4 tilfeller som viser ekstrem høy trivsel.

Ved sammenlikning av frilek og organiserte aktiviteter, viser funnene at det er færre som viste lav og moderat trivsel når de fikk bestemme selv og lekt det de selv vil. Det også er flere som viste høy trivsel og ved fire tilfeller viste noen barn ekstrem høy trivsel når de fikk leke fritt. Ingen tilfeller viste at barna viste en ekstrem lav trivsel.

4.2.1 Observasjoner under frilek i barnehagens uteområde

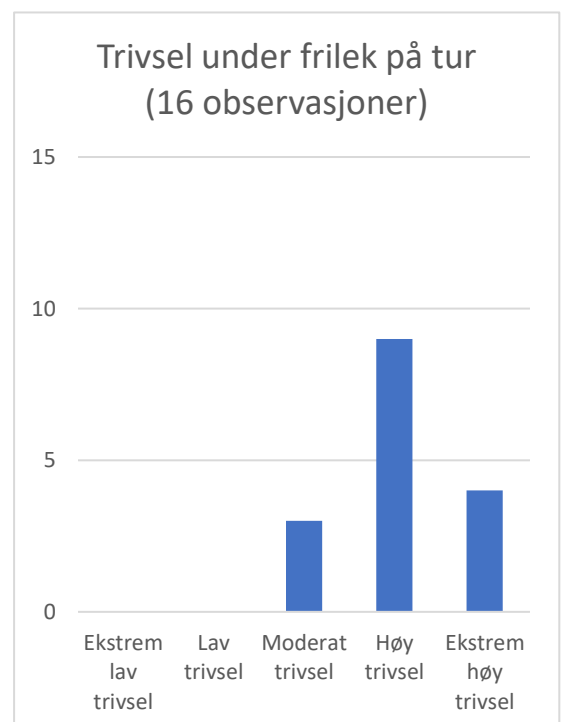
Av 16 observasjoner kan man se at det er ett tilfelle som viste lav trivsel, to tilfeller som viste moderat trivsel og 13 tilfeller som viste høy trivsel. Utfra dette kan man se at de fire barna trives i gjennomsnitt godt når de fikk leke det de selv vil ute. Den ene observasjonen som viste lav trivsel er fortalt om tidligere.

4.2.2 Observasjoner under frilek på tur

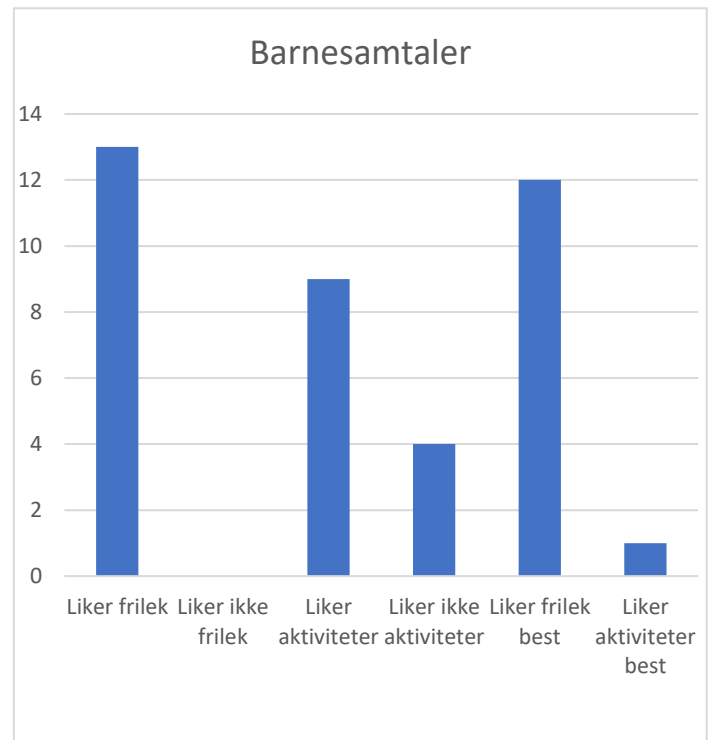
Med frilek på tur menes den tiden barna fikk leke det de selv ville utenfor barnehagens område. Disse observasjonen ble gjennomført en gang i skogen og en gang i nærheten av et museum. Utfra diagrammet kan man se at det er 3 tilfeller som viste moderat trivsel, 9 tilfeller som viste høy trivsel og 4 tilfeller som viste ekstrem høy trivsel.

Ved å sammenligne trivsel i barnehagens uteområde med trivsel på tur, kan man se at det er ingen tilfeller av lav trivsel på tur. Moderat trivsel har økt fra 2 tilfeller til 3 tilfeller på tur. Man ser at høy trivsel har sunket fra 13 tilfeller til 9 tilfeller, men det er også 4 tilfeller som viser ekstrem høy trivsel på tur. Dette tyder på at disse barna trives hakket bedre når de er på tur enn når de er ute i barnehagen.

4.3 Barnesamtaler

Etter å ha gjennomført barnesamtaler med 13 barn, viste funnene at 13 av 13 barn likte frilek. Ingen barn svarte at de ikke likte frilek. Det var 9 av 13 barn som sa de likte aktiviteter, og da 4 av 13 som sa de ikke likte aktiviteter. På spørsmålet om hva de likte best var det 12 av 13 som svarte at de likte frilek best, og 1 av 13 som sa han likte aktiviteter best. Dette gjenspeiler observasjonene som er gjort, som viser at barna trives bedre under frilek enn under organiserte aktiviteter.

4.4 Drøfting

4.4.1 Hvorfor liker flere barn frilek enn organiserte aktiviteter?

Funnene viser at alle 13 liker frilek, og 4 av 13 liker ikke organiserte aktiviteter. Dette kan handle om at de leker fordi det er det de har lyst til å gjøre. Barn liker å ha det gøy sammen og hverdagen deres oppleves som bedre og mer meningsfull når de får leke. Dette er deres måte å uttrykke seg selv, og det gir en lykkefølelse. Det er derfor frilek er så viktig for barn (Brendeland, 2019; Holst Buaas, 2009, s. 25-26).

Sandseter og Seland (2016, s. 42) trekker frem verdien av å ha gode relasjoner og å bli inkludert. Muligheten til å medvirke i sin egen hverdag, er viktig for barns trivsel. Det vil si at barn trives bedre når de får bestemme selv hva de vil leke, og hvem de har lyst til å leke sammen med. Når man skal gjennomføre organiserte aktiviteter kan det hende at man deler opp barnegruppa i mindre grupper, og at man da bevisst splitter opp flere vennegjenger slik at de kan få opplevelser med nye barn, og skape flere vennsksrelasjoner. Dette vil kanskje føre til at to bestevenner alltid blir splittet opp, og at de misliker organiserte aktiviteter av den grunn.

Det kan hende at barn synes det er kjedelig å være med på organiserte aktiviteter. Barn vil kjenne på stagnasjon når de ikke møter på noen utfordringer, og gi uttrykk for dette gjennom å kjede seg eller være urolige. Det kan også hende at barn synes det er en for stor utfordring å skulle sitte i ro, som da vil gjøre at de blir veldig urolige når de blir lest for

(Dodge et al., 2012). Å kjenne på kjedsomhet og oppleve for store utfordringer over tid, vil gjøre at barn trives dårligere.

Til slutt tenker jeg at dette handler om at det ofte er færre regler og begrensninger ute enn inne. Barn opplever tiden ute som friere, og de får bevege seg mer fritt ute enn inne (Thorbergesen, 2012, s. 9-15). Det at barn får bestemme selv hva de vil gjøre, hvor de vil være og hvem de vil være med, har en positiv innvirkning på barns trivsel. Dette får barn i større grad oppleve når de leker fritt ute, siden innetiden ofte er mer organisert (Bratterud, Sandseter & Seland, 2012, s. 84-87).

4.4.2 Bare frilek i barnehagen?

I min studie ser man tydelig at de fleste barna (12 av 13) foretrekker frilek fremfor organiserte aktiviteter. Kan det da tenkes at man kun skal sette av tid til frilek i barnehagen og ikke organiserte aktiviteter?

Slik rammeplanen sier skal leken ha en sentral plass i barnehagen. Den sier også at personalet skal jobbe for at barna får felles erfaringer som et godt grunnlag for lek. Slik jeg tolker dette er det viktig å sette av rikelig med tid til frilek i løpet av en dag, men at organiserte aktiviteter også kan være bra for å skape felles erfaringer i barnegruppa (Falck-Pedersen & Iversen, 2017, s. 17).

Det er viktig at organiserte aktiviteter ikke blir for dominerende i barnehagen. Hvis man velger organiserte aktiviteter fremfor omsorg, danning, lek og læring, vil dette gå imot barnehagens grunnleggende mandat (Tollefsen). Johansen et al. (2017) er enige i kunnskapsministerens ide om at målrettet læring er med på å sikre en enklere skolestart. De poengterer likevel at dette ikke må gå på bekostning av omsorg, medvirkning og den frie leken.

På en annen side er det flere barn som i stor grad har behov for en forutsigbarhet gjennom faste rutiner. Dette vil skape en struktur i hverdagen til barna og skape en trygghet (Stanghelle, 2017). På den måten kan faste organiserte aktiviteter være med på å strukturere tiden, og være noe som er forutsigbart i hverdagen. Slik Brendeland (2019) sier er det viktig å huske på at organiserte aktiviteter ikke er det samme som lek, men at det også finnes positive sider ved organiserte aktiviteter. De kan skape gode opplevelser, språklige utfordringer, undring og fantasi, og de kan inspirere barns lek.

Jeg tenker at gjennom barns frie lek, er det noen begrensninger for hva barna kan finne på uten voksne, og innenfor barnehagens uteområde. For eksempel får ikke barn lov til å dra på turer alene, eller det kan være vanskelig for barn å planlegge at de skal lage fuglemat med

hele barnegruppa. Jeg tenker også at siden vi voksne har flere erfaringer enn barn, er det mange aktiviteter vi kan introdusere barnegruppa for, som for eksempel ulike tradisjoner, regelleker og kunst og håndverk. På denne måten kan voksne være lekberikere ved å åpne opp for nye erfaringer for barnegruppa (Øksnes & Sundsdal, 2018, s. 87-88).

Til slutt tenker jeg at det kan være barn som synes vennskapsrelasjoner er vanskelige eller som mangler positive lekerfaringer (Öhman, 2012, s. 223). Barn som synes dette er vanskelig vil ha behov for støtte, og kan like at voksne organiserer aktiviteter for hele barnegruppa.

4.4.3 Hvorfor trives barn bedre på tur enn innenfor barnehagens uteområde?

I mine observasjoner kan man se at de fire barna trives aller best på tur. Dette kan handle en del om hvilke holdninger de voksne har til tur, for de voksne i praksisbarnehagen var alltid fornøyde og positive til tur. Denne holdningen smittet trolig over på barna. De voksne hadde god tid når vi gikk på tur, og det var ikke noe mål å komme seg fortest mulig frem til turplassen.

Det er også grunn til å tro at barna fikk følelsen av spenning, når de skulle dra på tur. Siden de var på tur en dag i uka, kan det ha vært med på å gjøre at det ble mer spennende og gøy å skulle dra på tur. På turplassene var det flere steder som bød på mulighet til fysisk aktivitet, undring, rollelek og spennende historier. Her fikk barna leke akkurat det de selv hadde lyst til, og av den grunn var det få regler og bestemmelser som barna måtte forholde seg til. Særlig på turplassen i skogen, var det flere områder som bød på muligheter for risikofyllt lek og mye løsmateriale barna kan leke med. Jeg opplevde også at det var veldig spennende å skulle komme tilbake til det stedet vi hadde vært og hengt opp fuglemat, for å se om fugler hadde vært der og spist.

Grunnen til den høye trivselen ute kan også handle om at barn liker godt å være ute, og at det er mye å leke med i naturen. Slik Thorbergesen (2012, s. 9-15), og Bratterud et al. (2012, s. 84-87) sier, kan barn bevege seg friere ute og de opplever i større grad å kunne bestemme selv over sin tid. Klepsvik og Heggen (2015, s. 95-98) trekker frem at nyere forskning viser at barns lek i naturen er betydningsfull for barn, og de liker godt å utforske nye ting og bli nysgjerrige. I naturen får barn i større grad enn innenfor barnehagens område, øvet seg på å vurdere risiko. For eksempel vil en bratt skråning kreve mer risikovurdering, enn å skli ned sklia i barnehagen. Naturen byr i større grad enn uteområdet, på et ulendt terreng og muligheten for å hoppe ned fra ting, balansere og klatre for å nevne noe. Dette gjør at barna vil kjenne på en mestringsfølelse og utvikle seg motorisk.

5 Avslutning

I denne studien skulle jeg finne ut av hvordan 3-4 åringer trivdes under organiserte aktiviteter, kontra når de fikk leke fritt i barnehagens uteområde og på tur. Funnene viser at de fire observasjonsbarna trivdes best når de fikk leke fritt på tur, og at det forekommer flest tilfeller av lav og moderat trivsel under observasjonene av organiserte aktiviteter. Dette stemmer noenlunde overens med funnene fra barnesamtalene. Den viste at alle 13 barna liker frilek, og at 9 av 13 liker organiserte aktiviteter. Den viser også at 1 av 13 liker organiserte aktiviteter best. Grunnen til at alle liker frilek kan handle om at barn liker å ha det gøy, oppleve en følelse av flyt og kontroll, og at de får uttrykt seg selv gjennom sin frie lek. Jeg vil tro at dette også handler om at barn liker godt å bestemme selv hva de vil gjøre, hvem de vil leke sammen med, og at de får medvirke i sin egen hverdag. På den annen side vil jeg tro at 1 av 13 liker organiserte aktiviteter best, fordi noen barn har et større behov for å ha en forutsigbar hverdag enn andre. Det kan også handle om at 1 av 13 særlig likte de aktivitetene vi gjorde, eller at han likte godt å skape felles erfaringer og opplevelser sammen med hele barnegruppa. Jeg vil dermed si meg enig med professor Marit Alvestad som hevder at man trenger "både og" i barnehagen, og at man dermed må legge til rette for både frilek og organiserte aktiviteter (Midttveit, 2018).

Litteraturliste

- Balci, S. (2013, 8. desember). Barn trenger fri fra voksenstyring. Hentet fra <https://forskning.no/oslomet-pedagogiske-fag-skole-og-utdanning/barn-trenger-fri-fra-voksenstyring/596770>.
- Barnehageloven med forskrifter. (2017). Lov 17 juni 2005 nr. 64 om barnehager. Bergen: Fagbokforlaget.
- Barnekonvensjonen. Artikkel 12 – barnets rett til å gi uttrykk for sin mening. Hentet fra <https://barneombudet.no/dine-rettigheter/barnekonvensjonen/artikkel-12-barnets-rett-til-a-gi-uttrykk-for-sin-mening/artikkel-12-barnets-rett-til-a-gi-uttrykk-for-sin-mening-fulltekst/>.
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51-87). Oslo: Cappelen Damm.
- Bratterud, Å., Sandseter, E. B. H., & Seland, M. (2012). Barns trivsel og medvirkning barnehagen: Barn, foreldre og ansattes perspektiver. Rapport 21/2012. Trondheim: Barnevernets utviklingscenter i Midt-Norge.
- Brendeland, T. A. (2019, 5. desember). Stor forskjell på lek og voksenstyrt aktivitet. Hentet fra <https://www.barnehageforum.no/artikkel.asp?artikkelid=6134>.
- Csikszentmihalyi, M. (2005). *Flow og engagement i hverdagen*. Virum: Dansk Psykologisk Forlag.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2016. 27. april). B. Hensyn til personer (5-18). Hentet fra <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/b.-hensyn-til-personer-5---18/>
- Dodge, R., Daly, A. P., Huyton, J., & Sanders, L. D. (2012). The challenge of defining wellbeing. *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222-235.
- Eide, B. J. & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel. Intervju med barn – metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen Damm.
- Falck-Pedersen, T. & Iversen, A. B. (Red.). (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver; Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 24. april 2017 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 2 syvende ledd (2. utg.)*. Oslo: Pedlex.
- Holst Buaas, E. (2009). *Med himmelen som tak: Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole* (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.
- Indrebø Næs, T. & Mordal, T. L. (1999). *Håndboka: Å undersøke barns trivsel i barnehagen*.

Oslo: Pedagogisk Forum

- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm
- Johansen, C., Lorentzen, H. R., Nilsen, M., Sørensen, M. & Ræstad, Y. (2017, 22. februar). La barna få lov til å leke. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/kultur/la-barna-fa-lov-til-a-leke/67316438>.
- Klepsvik, K. & Heggen, M. P. (2015). Ta naturen tilbake i barnehagen. I B. O. Hållås & G. Karlsen (Red.), *Natur og danning. Profesjonsutøvelse, barnehage og skole* (s. 95-115). Bergen: Fagbokforlaget.
- Koch, A. B. (2012). *Når børn trives i børnehaven*. Århus: Syddansk Universitet.
- Laevers, F. (2005). Well-being and Involvement in Care Settings. A Process-oriented Self-evaluation Instrument. Hentet fra <https://www.kindengezin.be/img/sics-ziko-manual.pdf>.
- Lavendt, E. (2015). *Fem veje til trivsel*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Løkken, G & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Midttveit, I. (2018, 20. september). Fri lek eller læring i barnehagen. Hentet fra <https://laringsmiljosenteret.uis.no/om-laringsmiljosenteret/nyheter-og-presse/fri-lek-eller-laring-i-barnehagen-article128123-21227.html>.
- Rabben Barnehage. (2015, 10. april). Hentet fra <http://rabbenbhg.blogspot.com/2015/04/idag-har-jeg-bare-lekt.html>.
- Ruud, E. B. (2010). *Jeg vil også være med! Lekens betydning for barns trivsel og sosiale læring i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm.
- Sandseter, E. B. H. & Seland, M. (2016). Norske 4-6 åringers trivsel i barnehagen. *Første steg: tidsskrift for barnehagelærere*, Nr. 1/2016, 42-45. Hentet fra <https://www2.utdanningsforbundet.no/Fagtidsskrift/Forste-steg/Arkiv/20111221/Nr-12007112/>.
- Stanghelle, C. E. (2017, 19. oktober). Å være liten i barnehagen. Hentet fra <https://laringsmiljosenteret.uis.no/barnehage/omsorg-lek-og-laring/de-yngste-barna/a-vare-liten-i-barnehagen-article120746-22555.html>.
- Storli, R. & Hagen, T. L. (2010). Affordances in outdoor environments and children's physically active play in pre-school. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 445–456.
- Thagaard, T. (2018) *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

- Thorbergesen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Tollefsen, S. H. (2017, 9. januar). Fri lek eller voksenstyrte aktiviteter. Hentet fra <https://www.barnehage.no/artikler/fri-lek-eller-voksenstyrte-aktiviteter/428826>.
- Tollefsen, S. H. Didaktikk - takk! Hentet fra <https://barnehagenett.no/didaktikk-takk/>.
- Vindvik, H. M. K. (2018, 9. april). Barns fysiske aktivitet i et folkehelseperspektiv. Hentet fra <https://www.nkfb.no/2018/04/09/barns-fysisk-aktivitet-i-et-folkehelseperspektiv/>.
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Øksnes, M. & Sundsdal, E. (2018). *Lekelyst i barnehagen: Å fremme lekens egenverdi*. Oslo: Cappelen Damm.

Vedlegg

Vedlegg 1 - Trivselskjema

Vedlegg 2 - Samtykkeskjema

Vedlegg 3 - Barnesamtaler

Vedlegg 4 - Aktivitetene

Vedlegg 1 – Trivselsskjema

Dato:

Aktivitet:

Koden til barnet:

Nivå	Trivsel	Signaler				
1	Ekstremt lav	Ukomfortabel Hviner, gråter eller skriker Ser nedslått, trist eller skremt ut, panikk Sint eller rasende Vrir seg, kaster ting, slår andre Suger på tommelen eller klør seg i øynene Responderer ikke på miljøet, unngår kontakt, trekker seg unna Skader seg selv, kaster seg mot gulvet, slår hodet i veggen				
2	Lav	Holdningen, ansiktsuttrykket og handlingene indikerer at barnet ikke føler seg rolig, men signalene er mindre eksplisitte enn under nivå 1, eller følelsen av ubehag uttrykkes ikke hele tiden				
3	Moderat	Barnet har en nøytral holdning. Ansiktsuttrykk og holdning viser liten eller ingen følelser. Det er ingen signaler som indikerer tristhet eller glede, komfortabel eller ubehag				
4	Høyt	Barnet viser tydelige tegn på tilfredshet. Imidlertid er ikke disse tegnene konstant tilstede med samme intensitet				
5	Ekstremt høyt	Nyter det som skjer og føler seg bra Ser glad og munter ut, smiler, stråler og ler så man griner Er spontan, uttrykksfull, og seg selv Snakker med seg selv, leker med lyder, synger Er avslappet, viser ingen tegn til stress og spenning Er åpen og tilgjengelig for miljøet Er livlig, full av energi og stråler Uttrykker selvtillit og selvsikkerhet				

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Frilek og organiserte aktiviteter i barnehagens utetid»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut av om barna trives best når de får leke det de selv vil (frilek) eller under organiserte og voksenstyrte aktiviteter. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg vil i løpet av denne praksisperioden gjennomføre datainnsamlingen til min bacheloroppgave. Jeg vil finne ut om barna trives best når de leker fritt eller når vi voksne ordner til aktiviteter. I løpet av mine lederuker skal jeg gjennomføre et endrings- og utviklingsarbeid i barnehagen, og i to av ukene skal vi sammen på avdelingen gjennomføre flere aktiviteter, mens i de to påfølgende uker skal det kun være frilek. Under frilek og aktivitetene skal jeg og en annen voksen på avdelingen bruke et trivselsskjema for å observere hvor godt noen av barna trives. Jeg ønsker at jeg og en av de andre voksne skal observere de samme barna. I slutten av praksis skal jeg gjennomføre en uformell samtale med barna for å høre om hva de selv liker og ikke liker, og hva de liker så godt med frilek/aktivitetene. Etter å ha gjennomført prosjektet endt ønsker jeg å foreta en spørreundersøkelse blant de ansatte. Jeg vil de skal svare på hvilke forventninger de hadde til barnas trivsel og tanker om lek, hva de har fått ut av prosjektet og hvordan de synes det har gått.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at de ansatte deltar på aktivitetene, bidrar med å observere og identifisere barns trivsel ved hjelp av trivselsskjemaet og besvare et spørreskjema. Det vil ikke bli brukt lyd- eller videoopptak.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Veiledere som vil ha tilgang:

1. Kathrine Bjørgen
2. Marit Heldal

Observasjonene foregår ved å identifisere barns trivselsnivå ved bruk av et trivselsskjema. Uformelle samtaler foregår ved notater for hånd. Det vil ikke forekomme identifiserbare opplysninger om barna, det blir benyttet nummer eller fiktive opplysninger. Spørreskjemaet til ansatte inneholder ingen personidentifiserbare data og informasjonen vil bli anonymisert. Etter at informasjonen er anonymisert og skrevet over på data, vil papirene makuleres. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 6 mai. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt. Det vil ikke bli brukt lyd- eller videoopptak.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.

Kathrine Bjørgen, tlf. 73 80 52 67, Kathrine.Bjorgen@dmmh.no

Marit Heldal, tlf. 73 56 83 25, Marit.Heldal@dmmh.no

- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Kathrine Bjørgen og Marit Heldal

Student

Iselin Løken Johannessen

Vedlegg 3 - Barnesamtale

«Liker du når du får bestemme selv hva du vil leke og hvem du vil leke med?»

«Hvorfor liker du/liker du ikke å leke det du selv vil?»

«Liker du når vi voksne bestemmer hva vi skal gjøre?»

«Hvorfor liker du/liker du ikke når vi voksne bestemmer hva vi skal gjøre?»

«Har du noen tanker om hva du synes er mest morsomt mellom det å leke det du selv vil og når vi voksne bestemmer?»

Vedlegg 4 - Aktivitetene

Hva og når (Hva skal skje?)	Hvordan (Metode)	Hvorfor (Begrunnelse og mål)	Forutsetninger (Hjelpemidler og utstyr)
Lage fuglemat	<p>Enkel meisebolleoppskrift:</p> <p>16 biter matfett (1 pk. Flott)</p> <p>Cirka 1 halv muffinsform med linfrø/sesamfrø/solsikkekjerner</p> <p>Barna får hjelpe til med å måle opp, blande sammen og trykke ut i former. La de ligge i kjøleskap en natt før man henger de opp slik at de blir frosset og harde. Vi tar dem med ut i barnehagen dagen etter og henger de opp. Da kan man se på hvilke fugler som spiser av dem.</p>	<p>Utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan man kan ta vare på naturen.</p> <p>Får kunnskap om dyr og dyreliv.</p> <p>Videreutvikler motoriske ferdigheter</p>	<p>Maten i oppskriften</p> <p>Bakeboller</p> <p>Hyssing</p> <p>Muffinsformer</p> <p>Forutsetter at det er kjøleskaptemperatur eller kaldere ute</p>
Lese Karsten og Petras vinterbok	<p>Det første jeg vil gjøre er å presentere boka på en entusiastisk måte slik at barna får lyst til å høre på. Så vil jeg høre om barna har lest noe om Karsten og Petra før, og se på forsiden og resten av parateksten for å snakke om hva barna tror denne boka handler om. Deretter vil jeg lese boka sammen med barna, der de kan kommentere og se på bildene, mens jeg leser fortellingen. Til slutt skal vi snakke om det vi har lest.</p>	<p>Møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer.</p> <p>Opplever spenning og glede ved høytlesning og fortelling.</p>	<p>Karsten og Petras vinterbok boka</p>

<p>Lage islykt</p>	<p>Plukke med oss naturmateriale når vi er skogen, og ta det med til barnehagen. Fyll en stor bøtte med en del vann. Ha oppi naturmateriale og sett den mindre bøtta oppi. Etterfyll med vann hvis nødvendig. Finn steiner som vi kan ha i den lille bøtta så den ikke flyter oppover. La den stå ute over natta. Snakk med barna hva de tror kommer til å skje med den når den får stå ute over natta.</p>	<p>Opplever og utforsker naturen.</p> <p>Lager konstruksjoner av ulike materialer.</p>	<p>Stor bøtte</p> <p>Mindre bøtte</p> <p>Stein</p> <p>Vann</p> <p>Naturmateriale fra skogen</p> <p>Stearinlys og fyrstikker</p>
<p>Lage juletre av naturmaterialer og pynt</p>	 <p>Finne kvister i skogen som vi kan sette sammen til et slags juletre med hyssing. Lage pynt når vi kommer tilbake til barnehagen. Denne kan fungere som en slags nedtelling til jul der men henger opp en julepynt hver dag i Desember og snakker om dagene igjen til jul.</p>	<p>Få kjennskap til tradisjoner og høytider i ulike religioner.</p>	<p>Pinner</p> <p>Hyssing</p> <p>Farget ark</p>